

Ćwiczenie: Przysłowia związane z pracą

Etap edukacyjny: klasa VII–VIII

Cele:

- Poszerzenie wiedzy na temat polskich przysłów związanych z pracą.
- Uświadomienie roli, jaką odgrywa praca w życiu człowieka.

Czas: 30 minut

Materiał:

- Przysłowie – załącznik 1.
- Przysłowia związane z pracą – załącznik 2.

Forma: praca indywidualna i w małych grupach.

Przebieg:

1. Nauczyciel przed zajęciami przygotowuje kartki z przysłowiami.
2. Na początku ćwiczenia nauczyciel wyjaśnia, co to jest przysłowie oraz jaką pełni rolę. Odwołuje się do przysłów niezwiązanych z pracą, np. „Apetyt rośnie w miarę jedzenia”; „Nie śmieję się dziadku z czyjegoś przypadku”; „Mowa jest srebrem, a milczenie złotem”.
3. Nauczyciel daje każdemu uczniowi losowo wybraną kartkę z przysłowiem (załącznik nr 2) i prosi o przeanalizowanie przysłowia.
4. Następnie dzieli grupę na zespoły czteroosobowe. Każdy zespół wspólnie analizuje przysłowia członków grupy i odpowiada na pytania:
 - Co oznacza przysłowie? Jak je rozumiesz?
 - Podaj przykłady sytuacji, w których można użyć tego przysłowia.
5. Każdy zespół na forum omawia swoje przysłowia.
6. Na podsumowanie ćwiczenia nauczyciel pyta uczniów, które przysłowia słyszeli wcześniej. Jeśli tak, to kiedy były użyte, w jakim kontekście.

Załącznik 1. Przysłowie

„Przysłowie to krótkie zdanie zaczerpnięte ze źródeł literackich lub ludowych i utrwalone w tradycji ustnej, wyrażające jakąś myśl ogólną: sentencję, wskazówkę, przestrożę”.

(Słownik Języka Polskiego PWN)

„Przysłowie jest bardzo swoistym gatunkiem literackim, stojącym na pograniczu literatury i języka potocznego. Przybiera postać stwierdzenia lub pouczenia, przeważnie jednozdaniowego. (...) Cechą tematyczną przysłów jest ich sens moralny – przysłowia są bowiem z reguły przestrogami, nakazami, zakazami i pouczeniami. Wyróżnikiem gatunkowym przysłowia jest także jego powtarzalność – przysłowia znane są powszechnie lub przynajmniej bardzo szeroko na danym obszarze kulturowym, szerzą się drogą przekazu ustnego, występują przez całe wieki, a czasem nawet tysiąclecia, nierzadko w bardzo odległych od siebie regionach świata”.

<https://pl.wikipedia.org>

Załącznik 2. Przysłowia związane z pracą

Bez pracy nie ma kołaczy.
Im więcej pracujesz, tym dłużej żyjesz.
Lepsza jest marna praca od marnego siedzenia.
Miłe są skończone prace.
Najcięższa ze wszystkich prac to nic nie robić.
Po pracy poznać człowieka.
Praca pobudza apetyt.
Kto przy pracy śpiewa, niech się sukcesu spodziewa.
Zła praca wstydzi się robotnika.
Żadna praca nie hańbi.
Praca to największe bogactwo.
Człowiek szuka pracy, a nie praca człowieka.
Gdzie się z chęcią zejdzie praca, tam się hojnie trud opłaca.
Pracowitemu żaden dzień nie jest za długi.
Niemiała jest taka praca, za którą nie bywa płaca.
Kto pracować się nie leni, znajdzie zawsze grosz w kieszeni.
Leniwo każdy pracuje, gdy pożytku mało czuje.
Praca z ochotą przerabia słomę w złoto.
Gdzie pracują, tam chleb mają, gdzie próżnują, biedę mają.
Kto się wstydzi pracy, niewart chleba i kołaczy.
Gdzie praca, pilność na straży, tam bieda wejść nie waży.
Każda praca jest z początku trudna.